

põllul ehk raba abi andmises waimu töö tarwis ohwrid on isamaa altarile toonud, selle wasta tahan alati tänulik olla, aga nende wasta, kes rohkem on palja wõtnud kui hääd teinud, ei ole waja tänulik olla, waid sest saab küllalt, kui nende hääd ja rahulised naabrid oleme — —”.

„Jäta järele üks lord,“ hüüdis peremees ilka weel wihaselt. „Died mu tüdriku küll juba ses asjas koolitanud, sest ta on mulle küll needsamad mõtted juba ette arutanud, nii et mul tarwis ei ole neid teist lord luulda. Opetaja herra teab seda paremine, ja mis tema ütleb see on õige. Aga sinule, Anu, ütlen ma, et kõigest sest asjast midagi ei saa. Jäta niisugused tühjad kosjamõtted järele kõrwale, mina jels elades luba ei anna.“

„Seda ma ei wõi mitte teha“, wastas Anu tajase aga kindla häälega. „Ma olen Kardise Jumala sõna ees oma sõna annud, et ma tema naeseks tahan saada. Seda oma sõna ei tohi ma murda, sest mu süda ei luba seda mitte.“

„Mis pagana jutt se on!“ káratas isa suure hääle ja weel suurema wihasaga. „Sa pead seda tegema, see on minu tahtmine, kas kuuled seda!“

„Ei, isa, seda ma ei wõi eladesgi teha“, kostis Anu jälle kindlaste.

„Kui sina, nurjatu laps, seda ei wõi teha,“ hüüdis isa hirmusas wihatujus, „siis lasi minu silma eest ja mu majast wälja! Kui sa minu sõna ei kuule, siis ei taha ma ka sind enam oma lapses tunnistada!“

„Oh armas isa“, hüüdis Anu ehmatusega ja paludes, „ära lülta mind selle pärast mitte enesest ära, et ma omale olen oma südame järele mehe wõtnud ja temale sõna annud, mis mind mu süda ja armastus sundis tegema. Ma ei taha ju muud olla kui oma tulewasele mehele truud abikaasa ja sinule ilka hää ja armastaw laps, kes ial sind oma südamest ja armastusest ei taha wälja lülata. Jumal ise on selle armastuse mu peigmehe wasta mu hinge sõse pannud, selle pärast ei wõi ma teda mitte maha jätta. Ma palun sind kõigest südamest, mõtle sellele pääle! Sa oled ju ise ka noor olnud, oled ju ise ka mu õndsalle emale kosja läinud, ja ei ole sind keegi

teelanud. Ära teela siis ka mind mitte õnne leidmast, anna meile oma õnnistus ja ära aja mind mitte majast wälja!“ Nende sõnade juures jooksis Anu oma isa ligi ja tahtis paludes tema jalgade ümbert kiinni wõtta, aga isa lülitas teda enesest eemalle, läks taba lambri ja lädi pöördi! usse oma taga kiinni. Mõlemad noored inimesed jäiwad üksi ette lambri. —

Anu hakkas wäga haledaste nutma ja langes pisaraid wäljades tooli pääle. „Kui on siis see kartus tõeste tõeks läinud“, hüüdis ta rääkimata kurwalt ja õhulates. „Ta on mind tõeste enesest ära lülitanud. Seda ma ei oleks ialgi arwanud, ehk küll ma teadsin, et ta õililise meelega on ja sagedaste millestigi ei hooli, mis mitte tema mõttega ühte ei sünni. Oh ma waene, mis pean ma nüüd tegema!“ Ta katuis silmad mõlemate kätega kiinni.

Mart oli kurwalt kõrwal seisnud. Ta astus nüüd Anu ligi ja ütles: „Ära pane, armas, kallid Anu, mitte pahaks, et ma ilma tahtmata sulle nii suurt pahandust olen teinud. Ma kardan, et meie nõu siin üdna tübine on. Tead ju küll, et ma jõuka mehe poeg ei ole. Ma ehk ei jõua sulle küll seda kätte tasuda, mis sa minu pärast kaotad, kui sa minule naeseks tuled. Sel wiisil tuled ma wasta tahtmist sinu õnne teele takistuseks ette. Arwa järele, kas see ehk parem ei ole, kui sa mind koguni maha jätad ja mind püüad ära unustada?“

Anu tõstis pää elawalt üles ja waatas põlewa pilguga oma peigmehe otja, siis ütles ta: „Kust see nõu sulle korraga meele tuleb. Jah, nõnda olete teie meesterahwas sagedaste: nii pea kui takistus teel on, siis heidate lootuse ära. Kas me selle pärast oleme Jumala ees teine teisele sõna annud, et seda eelmest takistust kartes lohe murrame?“

„Ei ialgi mitte!“ hüüdis nüüd Mart kõigest südamest wasta. „Mitte selle pärast ei räägi ma nii, et ma sind takaksin maha jätta, waid ma ehk ei jõua sulle küll seda hääd kätte tasuda, nagu sa seda oled ära teeninud. Aga nüüd on hää nõu kallid. Su isa on ju sind majast wälja ajanud. Mis peab sest asjast saama?“

Anu jäi sellele pääle mõeldes kartes wait.

„Armas Anu“, ütles nüüd jälle Mart. „Ise silmad oli-